

מחקר מדיניות 108 תקציר

היועץ הטוב

אמות מידה להערכת
היועץ המשפטי לממשלה

גיא לוריא

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

ה יועץ המשפטי לממשלה נושא באחד מן התפקידים החשובים ביותר ורכי העוצמה בישראל. הוא עומד בראש התביעה הכללית, מייצג את המדינה ואת האינטרס הציבורי בערכאות משפטיות ומשמש היועץ המשפטי הראשי של רשויות השלטון. ואולם למרות החשיבות הרבה של תפקידיו ולמרות עוצמתו, הפיקוח והבקרה עליו וכן הדיווחיות המצופה ממנו לוקים בחסר. שלא כמו מקביליו במדינות אחרות, בישראל היועץ המשפטי לממשלה אינו מחויב בפרסום דוח שנתי, ופעולותיו מדווחות בקצרה בלבד במסגרת הדוח השנתי של משרד המשפטים.

דוחות שנתיים של יועצים משפטיים לממשלה במבט השוואתי

ישראל	דוח שנתי	דיווח על פי מטרות ומדדים
ישראל	-	-
אוסטרליה	כן	כן
אירלנד	כן	כן
ארצות הברית	כן	כן
בריטניה	כן	כן
קנדה	כן	כן

כדומה למקביליו בעולם, גם בישראל היועץ המשפטי חייב בשקיפות, בדיווחיות ובאחריות ציבורית. מדוע, אם כן, אין היועץ המשפטי בישראל מגדיר בפומבי את יעדיו ואת המדדים להגשמתם? כדי להעריך את תפקודו נדרש מידע על כסיס מדדים ידועים, ומתברר שהציבור הישראלי, נכון להיום, אינו מקבל מידע כזה.

המלצות

מחקר המדיניות משלים את החסר ומציע אמות מידה להערכת מדיניותו ותפקודו של מוסד היועץ המשפטי לממשלה. למחקר שלוש המלצות עיקריות:

- (1)** היועץ המשפטי לממשלה יפרסם תכנית עבודה רב-שנתית ודוח שנתי מפורט.
- (2)** אמות המידה שעל פיהן ידווח היועץ המשפטי לממשלה על פעולותיו ועל הפעולות של המחלקות שבאחריותו ייקבעו מראש על פי שלושה סוגי מדדים:
 - (א)** לפי תפוקות - בין היתר כדי להגביר את שקיפת פעולותיו.
 - (ב)** לפי מדדי הצלחה - בהתאם לתוצאות של מימוש מטרות תפקידיו.
 - (ג)** לפי האיכות של תהליכי הניהול.

סוג המדד/ התפקיד	ראשות התביעה הפלילית	ייעוץ משפטי לרשויות השלטון	ייעוץ משפטי בתחום החקיקה	ייעוץ המדינה והאינטרס הציבורי בבתי המשפט
תפוקות	משך הזמן הממוצע לטיפול בתיקים	משך הזמן הממוצע למענה לפנייה	משך הזמן הממוצע שבו מחלקת ייעוץ וחקיקה מגיבה ליוזמות חקיקה	משך הזמן הממוצע לטיפול בהליך
הצלחה	שיעור ההצלחה בתיקים שבהם הקורבנות הם מינוטים (בהשוואה לתיקים אחרים)	מספר המקרים שבהם העיר בית המשפט לרשויות על שלא קיימו את פסיקת בתי המשפט	מקרים שבהם החקיקה לא עמדה במבחן הביקורת השיפוטית והוכרז עליה כלא חוקתית	מספר ההליכים שהוחל בהם ביוזמת המדינה ואשר נדחו על הסף
ניהול	איסוף מידע לצורך פיקוח על התובעים ועל החוקרים	איסוף נתונים על ההנחיות הנחוצות	האיכות של תהליכי החקיקה עצמם	מספר שעות ההכשרה בשנה של פרקליטים

כדוח השנתי שלו יסביר היועץ המשפטי לממשלה מה עולה מן המדדים, יתייחס להצלחותיו ויצדיק את מה שייראה ככישלונות.

(3) יצירת מערכת המדדים המלאה תיעשה בשיתוף עם המערכת המבוקרת, כלומר עם היועץ המשפטי לממשלה ועם היחידות שבאחריותו. כדי לשקף את אחריותו הציבורית תיעשה בחירת המדדים הסופית בשיתוף הציבור (למשל, ארגונים חוץ־ממשלתיים ומומחים מן האקדמיה).

לציבור יש אינטרס מן המעלה הראשונה שהייעוץ המשפטי לממשלה ימלא את תפקידיו הרבים והחשובים על הצד הטוב ביותר. חשוב לכלנו שלישיראל יהיה יועץ טוב.

ד"ר גיא לוריא הוא חוקר במכון הישראלי לדמוקרטיה ופוסט־דוקטורנט במרכז מינרבה לשלטון החוק במצבי קיצון בפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה. עוסק בעיקר במערכת המשפט ובהיסטוריה של המשפט הציבורי, המחשבה המדינית והאזרחות.

מחקר המדיניות נכתב במסגרת המרכז "ערכים ומוסדות דמוקרטיים", בראשות **פרופ' מרדכי קרמיצר**, ובהנחייתו.

מחקר המדיניות רואה אור הודות לתרומתה הנדיבה של קרן ברג.

המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא מוסד עצמאי, לא מפלגתי, הממוקם בתפר שבין האקדמיה לפוליטיקה. בתכניתו ובמפעליו המכון חותר לחזק את מוסדות הדמוקרטיה בישראל ולגבש את ערכיה. הוא עוסק במחקר מעמיק ומנסח המלצות מעשיות לתכנון מדיניות ולעיצוב רפורמות בממשל, במינהל הציבורי ובמוסדות הדמוקרטיה.

כל פרסומי המכון ניתנים להורדה חינם, במלואם או בחלקם, מאתר האינטרנט.

www.idi.org.il

המכון הישראלי
לדמוקרטיה